

The background of the entire image is a dense, intricate marbled paper pattern. It features a mix of yellow, black, and reddish-brown colors, creating a complex, organic texture. The pattern is non-repeating and covers the entire surface.

600

Δ 4 ΣΙΑ Α 380

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

U

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΤΕΑ

ΤΑ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΕΡΑ ΑΡΘΡΑ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΑΙΔΕΣ.

ΜΕ ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ ΤΙΝΑ

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

Παρά Νικολάω Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Ι 8 Ι 2.

ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Πεὶ τῷ πῶς παντὶ Ὁρθόδοξῳ Χριστιανῷ προσήκει, ἐν τῷ σφραγίζειν τὸ σημεῖον τῆς Ἀγίας Σκυρῆς, ἐν αὐτῷ καὶ συνάπτειν τῆς δακτύλου τῆς χειρὸς, καὶ ποίως, καὶ πῶς ἐκτυπῶν ἐφ' αὐτῇ τὴν Σκυρὸν.

Πρῶτον μὲν προσήκει τῷ Ὁρθόδοξῳ Χριστιανῷ ἐνῶσαι τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς τὰς πρώτας ἑξῆς δακτύλους, χεῖν τύπῃ τῆς Ἀγίας Τριᾶδος, τὸν μέγαν δάκτυλον, καὶ τὰς λοιπὰς δύο, τὰς ὄντας πλησίον αὐτῆς, δι' ὧν παρέμφαινομεν καὶ φανερώμεν τῆς αὐτῆς Ἀγίας Τριᾶδος τὴν τε ἰσότητε καὶ τὴν εὐσυνέσιον ὁμῶτε καὶ τὸ ἀσύγχυτον, καὶ ἀσύμμικτον. Καὶ δεῖ τῷ μὲν, τῆς ἱερᾶς Ἀρχιερατικῆς τοῦ αἵματος τοῦ ἁγίου τῆς Ἀγίας Τριᾶδος φρονήσεως, καὶ τῷ χεῖν καὶ τὸν τύπον τῆς Σκυρῆς ἐπὶ τῷ προσώπῳ αὐτῶν δεῖ τῆς εὐσυνέσιος τῆς πρώτης μετὰ τῇ τελευτῇ καὶ πέμπτῃ δακτύλῳ χυματίζοντας, ἵνα ἐνδείξωσι δεῖ τῆς αἰσότητος αὐτῶν τῶν δακτύλων τὸ αἷσον μὲν τῶν ἰσῶν Θεῶν Προσώπων, ὡς κακοφρονουῦντες ὑποκρούμεν καὶ ὑποβάλλομεν, καὶ μετ' αὐτῶν ὡς Ὁρθόδοξοι ἐμφανίζομεν, ἀλλ' ἀπέχομεν μακριὰ ὑπὸ πιαύτης αὐτῶν καὶ τῶν αὐτοῖς ἐπομύων ψυχολογῶν κακοδοξίας, καὶ τὴν Ἀρειανικὴν ἀπώλειαν, τὴν δυσσεβὴ τῆς Θεότητος διαίρεσιν φάλογτες, τὸ Ὁμοῖον τῆς αὐτῆς Ἀγίας Τριᾶδος πισδύομεν καὶ ὁμολογῶμεν. Διὰ δὲ τῷ ἀσύμμικτε καὶ ἀσυχυτῇ, τὴν διαφορὰν τῶν Θεῶν Προσώπων ἀδιακρύπτουντες, τὸ τῇ Σαβιλλίᾳ αἰρετικὸν δόγμα ὑπορρίπτου. Οὐ γὰρ λέγομεν, μηδὲ συγχέομεν καὶ τὰς ἑξῆς δακτύλους εἰς εἷα δάκτυλον, ἀλλ' οἷδαμεν ἕκαστον αὐτῶν διακρίνειν, καὶ κατὰ τάξιν ὀνομάζειν, λέγων δὴ τὸν πρῶτον δάκτυλον, καὶ τὸν δεύτερον, καὶ τὸν μέσον. Καὶ τίθεμεν αὐτὰς πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ μέτωπον ἡμῶν, ἕτινος ἐφάπτεται τὸ αἰώτερον κέρας τῆς Σκυρῆς. Δεύτερον δὲ ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἡμῶν, ἧς ἀφικνεῖται τὸ κατώτερον

κέρας τῷ Σπαυρῷ, ζήτον εἰς τὸν δεξιὸν ὦμοι, καὶ σέταρτον εἰς τὸν αἰσερὸν, καὶ τῆς σημειώσεως συνέχαιν, καὶ συνάπτειν τὰ μέσῳ τὰ διεστώτα πέρατα τὸν τίμιον Σπαυρόν. Ἐφ' ἧ καὶ ὁ δι' ἡμᾶς ταυρωθεὶς Ἰησὺς Χριστός, πὰς χεῖρας αὐτῷ ἐξαπλώσας, ἀπαντα τὰ κατὰ τὰ πέρατα τῆς γῆς διεσκορπισμῆν· Ἔστη εἰς τὴν σωήγαγε. Καὶ ἔτω διὰ τῷ τύπῳ τῆς καὶ χηματισμῷ τῆς πρώτων ζῶν ἰσὼν δακτύλων, ὡς προσέφημεν, ἀληθῶς τιμᾶται καὶ δοξάζεται παρ' ἡμῶν ὁ ἀνεκδιήγητος τῇ δυνάμει τίμιος Σπαυρός.

Εἰσὶ δέ τινες οἱ ἀντιπαράτιοντες τὰ ἐναντία ταύτῃ τῇ ἀρχαίᾳ τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας παράδοσι, οἱ τινες δ' κατὰ τὴν ἀποδιδεταγμῆν ἡμῖν ἐκτόπωσιν τὸν Σπαυρόν χεῖράς· ἀλλὰ τὸν μέγα δάκτυλον εἰσὶ μετὰ τῷ σέταρτῳ καὶ πέμπτῳ, ὡς οἱ Ἀρμῆσιοι, πεικλείοντες ἐν αὐτοῖς τὸ Μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος· διὰ δὲ τῆς λοιπῶν δύο, ἤγειν τῷ δεκτικῷ, εἴτε δούτερον, καὶ τῷ μέσῳ, τὸ Μυστήριον τῷ Θεῷ Λόγῳ παρεμφαίνουσι καὶ κρυπτήσιν, ἐπιφέροντες πρὸς ταῦτα καὶ τινὰς Μαρτυρίας τῷ Μακαρίῳ Μελετίῳ Ἀντιοχείας, Θεοδώρῳ τε καὶ Μαξίμῳ τῷ ἐν τῷ Ἀγιοῦ μὴ τῷ Ἀθῆναιος ὁρεὶ ἀσκήσαντος ἐν τῇ Ἱερᾷ τῷ Βασιλικῇ Μοῇ. Καὶ ὅπως αὐτοὶ μὲν τῇ Ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν κακοφρόνησιν αὐτῶν ἀπειθήντες, καὶ ἄλλως ἀπίερας τε καὶ ἀμαθεῖς ἐπίσταν αὐτῶν ὑπαῶν καὶ ὑποσύρειν εἰώδασι. Καὶ δὴ τί τοις πρὸς ἴσιν ταύτης τῆς ἀγνοίας αὐτῶν, δαφιλῆς καὶ τελεία, ἕκαστον βελομένην προσδέχεται αὐτῇ θεραπείᾳ διωκμένη, πνευματικὴν θεραπεία παρὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐχορηγήθη εἰς πολλὰς Ἱερὰς καὶ Ἐκκλησιαστικὰς Βίβλους τῇ Σλαβωνικῇ Διαλέκτῳ ἐν τῇ Ῥωσίᾳ τυπωθείσας. Ὅσοι γὰρ πείθονται τῇ ἀληθείᾳ τῆς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Διδασκαλίᾳ, διὰ τῆς σωφῆς τῆς ζῶν πρώτης τῆς δεξιᾶς χεὶρός δακτύλων τῷ Ἀγίῳ Τριάδι καὶ τῷ τῆς Ἐνοσαρκώσεως Οἰκονομίᾳ, κατὰ τὰ παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῆς αὐτῇ ἀρεσνησάντων ἀληθῆς Δόγματα, σωᾶμεν ἅπαντες ὁμοφώνως μετ' ἡμῶν τῆς Ὁρθοδόξου δοξαζέσασιν, ὅπως παρ' ἐκείνης, καὶ τῇ Θεῷ αὐτῇ χάριτι, πὰς τε πρόσκαιρα, καὶ πὰς αἰῶνια ἀγαθὰ ἀξιοῦμεν κερταχεῖν. Ἀμήν.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Διὰ τὸ Ὄνομα, καὶ Σημάδι τῷ Χριστιανῷ.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΗΣ.

- Δ. **Ε**ἶσαι σὺ Χριστιανός;
- Μ. Ναί με τὴν χάριν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.
- Δ. Τί πρᾶγμα εἶναι ὁ Χριστιανός;
- Μ. Εἶναι Μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἐβαπτίσθη, πισθεύει, καὶ δείχνει πῶς ἠξιώρει τὸν Νόμον τῷ.
- Δ. Τί λογιάζεις νὰ εἶναι ὁ Χριστός;
- Μ. Εἶναι ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἀληθινὸς ἄνθρωπος.
- Δ. Ποῖον εἶναι τὸ σημάδι τῷ Χριστιανῷ;
- Μ. Εἶναι τὸ σημάδι τῷ Ἁγίῳ Σταυρῷ, τὸ ὁποῖον γίνεται, βαλάντας τὸ χεῖρ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰς τὸ στήθος, καὶ εἰς τὸ δεξιόν, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ αἰσχροὺς μέρος, λέγωντας· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμὲν.
- Δ. Διατί γίνεται εἰς τῶτον τὸν τρόπον;
- Μ. Διατί δείχνει δύο μεγάλα Μυστήρια, τὸ εἶναι τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Ἑνσαρκώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε διὰ λόγον μας εἰς τὸν Σταυρόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Διὰ τὸ τέλος, καὶ διὰ τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἔχει
 χρειάν ὁ Χριστιανός.

Δ. Διὰ τί τέλος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος;

Μ. Διὰ τὴν ἀγαπῆν, καὶ τὴν δευτέραν τὸν Θεὸν εἰς τέ-
 τλη τῆς ζωῆς, καὶ ὕστερα εἰς τὴν ἄλλην ἀπολαύων-
 τας τὰ ἀγαθά τε, καὶ τὸν χαίρεται πάντα.

Δ. Πόσα πράγματα χρειάζεται ὁ Χριστιανός διὰ τὴν
 ἔλθην εἰς τὸ τέλος τε, καὶ τὴν σωθῆν;

Μ. Τέσσαρα. Πίσιν, Ἐλπίδα, Ἀγάπην, καὶ καλὰ
 Ἔργα.

Δ. Τί πισθίεις μὲ τὴν Πίσιν;

Μ. Ὅλα, ὅσα πισθίει καὶ κρατεῖ ἡ Ἀγία καὶ Καθο-
 λικὴ Ἐκκλησία, καὶ μάλιστα ὅ,τι καὶ αὐτὴ εἶναι εἰς
 τὸ, Πίσθω.

Δ. Εἰπέ, τὸ Πισθίω.

Μ. α. Πισθίω εἰς εἷνα Θεὸν Πατέρα Παντοκράτορα,
 ποιητὴν Οὐρανοῦ, καὶ Γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ
 ἀορατῶν.

β. Καὶ εἰς εἷνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν Υἱὸν
 τοῦ Θεοῦ τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννη-
 θέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων. Φῶς ἐκ Φωτὸς,
 Θεὸν ἀληθινόν ἐκ Θεοῦ ἀληθινῆς, γεννηθέντα, οὐ
 ποιηθέντα, ὁμοῦσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ καὶ πάντα
 ἐγένετο.

γ. Τὸν δι' ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέ-
 ραν Σωτηρίαν, κατελθόντα ἐκ τῶν Οὐρανῶν, καὶ
 σαρκωθέντα ἐκ Πνύματος Ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς
 Παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

δ'. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίῃ Πιλάτῃ καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα.

ε'. Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς.

ς'. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τὰς Οὐράνας, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς.

ζ'. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κεῖναι ζῶντας, καὶ νεκρῶν· ἔτι τῆς Βασιλείας ἐκ ἔσται τέλος.

η'. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον, καὶ σινοδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

θ'. Εἰς μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

ι'. Ομολογῶ ὃν Βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

ια'. Προσδοκῶ ἀνάσθαι νεκρῶν.

ιβ'. Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.

Δ. Τί ἐπάμεν;

Μ. Τὸ, Πιστεύω.

Δ. Τίς τὸ ἔκαμν;

Μ. Τὸ Ἅγιον Σύμβολον, ἥτοι τὸ Πιστεύω, τὸ ἔκαμν οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, ὅταν ἠθέλασι ναὶ ἐπάγωσι, διὰ ναὶ διδάξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ ἡ πρώτη, καὶ δεύτερα Σύνοδοι Οἰκουμενικαὶ τὸ ἔβαλαν εἰς τὴν τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν δέσκεται.

Δ. Διατί τὸ ἔκαμν;

Μ. Διὰ ναὶ μᾶς δείξεν τὴν Πίσιν.

Δ. Τί περιέχει Πιστεύω;

Μ. Εἰς τὸ Πιστεύω εὐπεριέχονται τὰ δώδεκα Ἄρθρα, ἢ γὰρ τὰ δώδεκα μεγαλήτερα μέρη τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Εξηγήσεις μεγαλιτέρων τινῶν Ἀρθρῶν τοῦ Πισδύ.

Α. Εἰς τί πισδεῖς εἰσὺ;

Μ. Εἰς τὸν Θεόν.

Δ. Τίς εἶναι ὁ Θεός;

Μ. Εἶναι ὁ Πλάστης, καὶ Κυβερνήτης τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ τῆς Γῆς, καὶ εἶναι πάντων Κύριος, καὶ ἐξουσιαστής.

Δ. Διατί λέγεται ὁ Θεὸς Παντοδύναμος.

Μ. Διατί μὲ τὸ μοναχόν τε θέλημα, καὶ μὲ τὴν μεγαλωπύτην δυνάμιν, ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ, καὶ νὰ χαλάσῃ κάθε πρᾶγμα.

Δ. Τί πισδεῖς νὰ εἶναι ἡ Ἁγία Τριάς;

Μ. Εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, Πατὴρ, Υἱός, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, τρεῖς Πρόσωπα, καὶ εἷς ὁ μόνος Θεός.

Δ. Ὁ Πατὴρ εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Ὁ Υἱὸς εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι Θεός;

Μ. Ναί.

Δ. Τὸ λοιπὸν εἶναι ἑεῖς Θεοί;

Μ. Ὁχι. Διατί ἀγκαλὰ καὶ εἶναι τρεῖς Πρόσωπα, μὲ ὅλον τὸ εἶναι εἷς ὁ μόνος Θεός.

Δ. Τί λογιῆς παρομοίωσιν θέλεις μὲ δώσει τῆς Ἁγίας Τριάδος;

Μ. Καθὼς ἡμεῖς ἐγενήκαμεν κατὰ τὴν εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἔχομεν μίαν μόναν ψυχὴν, καὶ ἑεῖς δυνάμεις, ἡγὰρ ἐνθύμησιν, καὶ ἐν, καὶ ἐξ-

λημα· οὕτως καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα, εἰς τὰς
Πρόσωπα, προσκυνοῦμεν ὅνα μόνον Θεόν.

Δ. Πισθεύεις ἐσύ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν;

Μ. Ναὶ βέβαια.

Δ. Τί λογιάζεις νὰ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Μ. Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, τὸσον δυνατὸς, καὶ σο-
φός, καὶ καλός, ὅσον εἶναι ὁ Πατήρ, ὁ ὁποῖος
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένε διὰ λόγους μας ἀνθρώπων, εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς ὁλοκλημένης Θεοτόκου Μαρίας,
μὲ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Δ. Τί πλέον ἔκαμεν ὁ Χριστός διὰ λόγους μας;

Μ. Ἐγενήθη ἀπὸ τῆς αὐτῆς Παρθένου Μαρίας,
ἡ ὁποία ἔμεινε Παρθένος, ὅταν ἐγέννησεν, ὡσανὺ
καὶ πρὶν νὰ γενήσῃ, καὶ ἀφ' ἧς ἐγέννησε.

Δ. Καὶ τί περισσότερον;

Μ. Ἐσαυρώθη, ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη, κατέβη εἰς τὸν
ᾅδην· τὴν τρίτην ἡμέραν ἀναστήθη ἀπὸ τοῦ νε-
κρῶ· ἀνέβη εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ κάθεται εἰς τὴν
δεξιὰν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τοῦ Παντοδυνάμου ὡσανὺ
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ πάλιν ἔχει νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ κηρύξῃ τῆς
ζωντανῶν, καὶ τῶν ἀπεθαμμένων, καὶ διὰ νὰ δώσῃ
καθ' ἑνὸς κατὰ τὰ ἔργα τοῦ.

Δ. Πισθεύω εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα;

Μ. Ναὶ πισθεύω, ὅτι εἶναι ἀληθινὸς Θεός, καὶ τῆ-
τον Πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ ὁποῖον δι-
δαι τὴν χάριν τοῦ, καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ τῆς Καθολι-
κῆς Ἐκκλησίας.

Δ. Τί παῖγμα εἶναι ἡ ἁγία Καθολικὴ Ἐκκλησία;

Μ. Εἶναι ὅλη ἡ συνάθροισις τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι
ἔχουσιν, καὶ ὁμολογοῦσιν τὴν Πίσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῆς ὁποίας ἡ Κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός.

Δ. Τί αὐτὸν ἔχουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν;

Μ.

Μ. Μετέχομεν ἀπὸ ὅλας τὰς Λειτουργίας, καὶ ἀπὸ ὅλα πὲρ Μυστήρια, καὶ τὰ καλὰ ἔργα, ὅσα γίνονται εἰς αὐτὸν, καὶ ἔχομεν τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτημάτων, μὲ πολλὰ ἄλλα χαρίσματα τοῦ Θεοῦ.

Δ. Τί ὑπαγμά ἐστιν ἡ ἀνάστασις τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος;

Μ. Εἶναι, ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως θέλει ἀναστῆναι καὶ ἑκάστη εὐας μὲ τὸ ἴδιον κορμὶ, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ψυχὴν καὶ οἱ καλοὶ θέλουσιν ὑπάγει εἰς τὴν ζωὴν τὴν παντοτινὴν, διὰ τὰ ἰδεῖν καὶ νὰ χαρῶσιν τὰ ἀγαθὰ τῷ Θεῷ, καὶ οἱ κακοὶ θέλουσιν ὑπάγει εἰς τὸν ἄδην μὲ τὰς Διαβόλους.

Δ. Καὶ ἐπειδὴ μέρος ὑπάγει εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ μέρος εἰς τὴν Κόλασιν, ποίους μνημονόομεν εἰς τῶν τὸν Κόσμον;

Μ. Ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖοι ἀποθνήσκουσιν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ χωρὶς νὰ φθάσεν νὰ τελειώσουν τὴν μετανοοῦντων, διὰ τὰ ἁμαρτήματά των, καὶ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς δώσῃ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν των, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸν Παράδεισον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Διὰ τὸ δεύτερον ὑπαγμά, τὸ ὁποῖον ἔχει χρεῖαν ὁ Χριστιανός, ἥχεν διὰ τὴν Ἐλπίδα.

Δ. Τί ἀναμνήεις μὲ τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν ἔχεις εἰς τὸν Θεόν;

Μ. Τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἡ ὁποία μάλιστα κερδαίνεται μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὰ καλὰ ἔργα, ὅσα μὲ τὴν βοήθειαν τῆς χάριτος γίνονται.

Δ.

Δ. Διὰ τὰ ἐπιτύχωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν, τί μᾶς κἀμνει χεῖρα;

Μ. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα παράγματα ἡ Προσδύχη.

Δ. Ποίαν Προσδύχην μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία;

Μ. Τὸ, Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ, Θεοτόκε Παρθένε.

Δ. Εἶπέ τὸ, Πάτερ ἡμῶν.

Μ. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σε. Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σε. Γενηθήτω τὸ θέλημά σε, ὡς ἐν Οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

Δ. Εἶπέ το εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν.

Μ. Πατέρα μας, ὁ ὁποῖος εἶσαι εἰς τὰς Οὐράνας. Ἄς εἶναι ἁγιασμένον τὸ ὄνομά σε. Ἄς ἔλθῃ ἡ Βασιλεία σε. Ἄς γένη τὸ θέλημά σε, καθὼς γίνεται εἰς τὸν Οὐρανόν, οὕτω καὶ εἰς τὴν γῆν. Δός μας σήμερον τὸ καθημερινόν μας ψωμί· καὶ συγχώρησαι τὰ χρέη μας, καθὼς καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν τῷ χρεοφειλέτῳ μας· καὶ μὴ μᾶς βάλῃς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ἐλευθέρωσάι μας ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

Δ. Τί εἶπαμεν;

Μ. Τὸ, Πάτερ ἡμῶν.

Δ. Τίς τὸ ἔκαμεν;

Μ. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος τὸ εἶπε μὲ τὸ ἅγιόν τε σῶμα, καὶ τὸ ἔδωκε τῷ Ἀποστόλῳ τε· διὰ τοῦτο εἶναι ἡ πλέον ἐκλεκτὴ Προσδύχη ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας.

Δ. Τί ζητοῦμεν εἰς τὴν τὴν Εὐχὴν;

Μ.

Μ. Πρῶτα τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑστερὰ τὸ καλὸν τῆς ψυχῆς μας, καὶ τὸ σῶματός μας, καὶ νὰ μᾶς λυβρώσῃ ἀπὸ κάθε κακόν.

Δ. Μὲ πᾶν ὁμιλᾶμεν εἰς αὐτὴν τὴν Προσδύχλυν;

Μ. Μὲ τὸν Θεὸν τὸν Κύριόν μας.

Δ. Πᾶ εἶναι ὁ Θεός;

Μ. Εἰς κάθε τόπον, ὅμως ξεχωριστὰ λέγεται νὰ εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, ἐπειδὴ ἐκεῖ φανερώνεται εἰς τὴν Ἀρίαν τε.

Δ. Εἶπέ τὸ, Θεοτόκε Παρθένε.

Μ. Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σὲ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ ἐβλογημένος ὁ Καρπὸς τῆς Κοιλίας σου· ὅτι Σωτῆρα ἔτεκες τῷ ψυχῶν ἡμῶν. Ἀμήν.

Δ. Εἶπέ το εἰς τὴν κοιντὰ γλῶσσαν.

Μ. Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε, ἡ ὁποία εἶσαι χαριτωμένη, ὁ Θεὸς εἶναι μὲ ἐσένα. Σὺ εἶναι ἐβλογημένη ἀνάμεσα εἰς ὅλας τὰς γυναικας, καὶ ὁ Καρπὸς τῆς Κοιλίας σου εἶναι ἐβλογημένος, ἐπειδὴ ἐγέννησες ἐκεῖνον, ὅπῃ σώζει τὰς ψυχὰς μας. Ἀμήν.

Δ. Τί εἶπαμεν;

Μ. Τὸ Θεοτόκε Παρθένε.

Δ. Ποῖος ἔκαμεν τέτλην τὴν Εὐχλύν;

Μ. Ὁ Ἄγγελος Γαβριήλ, ὅταν ὑπῆγε νὰ χαιρετήσῃ τὴν Παναγίαν, εἰς τὸν ὁποῖον χαιρετισμὸν ἡ Ἐκκλησία ἐπαρόσθεσεν ἀκόμη κάποια λόγια τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ, καὶ κάποια ἐδικά της.

Δ. Μὲ τίνα ὁμιλᾶμεν εἰς τῶτον τὸν χαιρετισμόν;

Μ. Μὲ τὴν Παναγίαν.

Δ. Τί πισδύεις νὰ εἶναι ἡ Παναγία;

Μ. Μιπέρα τῷ Θεῷ, Παρθένος, γεμάτη ἀπὸ πᾶσαν χά-

χάειν, καὶ ἀρετῶν, Βασίλισσα τῷ Οὐρανῷ, καὶ τῇ γῆς, καὶ Μεσίτειά μας.

Δ. Πῶς εἶναι ἡ Παναγία;

Μ. Εἰς τὸν Οὐρανόν.

Δ. Καὶ ἡ λατρευομένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν;

Μ. Εἶναι Εἰκόνα ἐκείνης, ὅπου εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, διὰ τὸ τὴν ἐνδυμέμεθα, καὶ διὰ τὸ νὰ εἶναι εἰκόνα τῆς, τὴν προσκυνοῦμεν εἰς τιμὴν τῆς.

Δ. Καθὼς εἶναι πολλὰ εἰκονίσματα τῆς Παναγίας, εἶναι καὶ πολλαὶ Παναγίαι;

Μ. Ὁχι ἀλλὰ μία μόνον, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, τῆς ὁποίας εἶναι Εἰκονίσματα ταῦτα, ὅσα εἶναι εἰς τὴν γῆν.

Δ. Διὰ τί τὸ λοιπὸν λέγομεν, ἡ Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια, ἡ Ἐλεῦσα, ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων;

Μ. Διὰ τὰς πολλὰς, καὶ διαφόρους χάριτας, τὰς ὁποίας μᾶς κάμνει.

Δ. Τί τῆς λέγομεν εἰς τῶτον τὸν χαιρετισμόν;

Μ. Τὴν ἐπαινοῦμεν, καὶ καδικετούμεν νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν διὰ λόγους μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἄλλων Εὐχῶν.

Δ. Ἐκτὸς τῆς Παναγίας, ἔχεις ὀλίβειαν καὶ εἰς ἄλλας Ἀγίας;

Μ. Ναὶ βέβαια, εἰς ὅλας, ὡς φίλας τῷ Θεῷ καὶ παρακαλεσὰς διὰ λόγους μας εἰς τὸν Οὐρανόν, μάλιστα εἰς τὸν Ἀγγελόν μου, ὅς τις μὲ φυλάττει, καὶ εἰς τὸ Ἅγιον τῷ ὀνόματός μου.

Δ. Καὶ εἰς τὰ Δείφανα τῶν Ἀγίων;

Μ.

Μ. Τὰ τιμῶ, ὡς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐδέχθησαν τὸ Ἅγιόν των Πνεῦμα, καὶ μέλλουσι νὰ ἐνωθῶσιν πάλιν μετὰς ἀγίας των ψυχάς.

Δ. Πῶς ποροσδύχεσαι εἰς τὰς Ἀγίας;

Μ. Καθὼς μᾶς διδάσκει ἡ Ἀγία Ἐκκλησία, καὶ ἀκόμη εἰς τιμῆντων, διὰ νὰ μεσιτοῦωσι διὰ λόγου μας, λέγω, τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ, Θεοτόκε Παρθεύε.

Δ. Τί κάμνεις ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὸ κρεβάτι;

Μ. Δύο πράγματα. Πρῶτον, κάμνωντας τὸν Σπυρόν μου, ὅξετάζω τὸν ἑμαυτὸν με εἰς ὅσα ἔκαμα· δεύτερον, λέγω τὸ, Πάτερ ἡμῶν, τὸ, Θεοτόκε Παρθεύε, καὶ ἄλλας με ποροσδύχας.

Δ. Πῶς ὅξετάζεις τὴν συνείδησίν σου;

Μ. Τὴν ὅξετάζω δι' χαριστῶντας πρῶτα τὸν Θεόν, διὰ τὰς χάριτας, ὅπου μὲ ἔκαμεν· ὕστερα σοχάζομαι τὰ ἀμαρτήματά μου, μάλιστα ἐκείνης τῆς ἡμέρας, με λύπῃ, καὶ με γνώμῃ, νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ καλόν, καὶ νὰ ὁξαγορεύω· τρίτον, ζητῶ τοῦ Θεοῦ συμπάθειον, καὶ τάσσω βέβαια νὰ μὴ ἀμαρτήσω πλέον.

Δ. Καὶ τὸ ταχὺ τί κάμνεις;

Μ. Κάθε ταχὺ ἀφ' ἑσσηκωθῶ ἀπὸ τὴν κλίνην, κάμνω ἑῖς πράγματα. Πρῶτον, δι' χαριστῶ τὸν Θεόν, τὸν Πατέρα μου, καὶ Πλάστω, διότι με ὀφύλαξεν ἐκείνῃ τὴν νύκτα, καὶ διὰ ἄλλας χάριτας. Δεύτερον, τῷ παραδίδω τὸ κορμὶ μου, καὶ τὴν ψυχὴν με. Τρίτον, τῷ ζητῶ νὰ με ἀξιῶσιν νὰ κάμω ὅ,τι καὶ αὐτοὶ εἶναι εἰς δόξαν τε, καὶ τιμὴν τε, καὶ ἀκόμη λέγω ἄλλας με ποροσδύχας με τὸν νῦν με, καὶ με τὴν γλῶσσάν με.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διὰ τὸ τρίτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἔχει χεῖρα ὁ Χριστιανός
ἦγεν περὶ τῆς Ἀγάπης.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ τρίτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον χρεό-
ζεται ὁ Χριστιανός;

Μ. Ἡ Ἀγάπη.

Δ. Τίνα πρέπει νὰ ἀγαπήσωμεν μετὰ τὴν Ἀγάπην;

Μ. Περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὸν Θεόν, καὶ τὸν πλησίον
μας ὡσαύτῃ ἡμᾶς, διὰ τὴν ἀγάπην τῷ Θεῷ.

Δ. Πῶς περισσότερο ἀπὸ ὅλα;

Μ. Διὰ τὴν πλέον καλλίτερα πρέπει νὰ ἀποθαύωμεν,
παρὰ νὰ τὸν βλάψωμεν.

Δ. Πῶς θέλωμεν, ἀγαπήσει τὸν πλησίον μας, ὡσαύ-
τῃ τὸν ἑαυτὸν μας;

Μ. Κάμνοντες διὰ λόγον τε, καὶ ἐπιθυμῶντες τε ὅ, τι
καὶ αὐτὸ θέλωμεν διὰ λόγον μας, κατὰ τὸ δίκαιον,
καὶ τὸν νόμον τῷ Θεῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Διὰ τὸ τέταρτον πρᾶγμα τὸ χρειάζομενον
εἰς τὸν Χριστιανόν, ἦγεν τὰ καλὰ ἔργα.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ τέταρτον πρᾶγμα, τοῦ ὁποῦ
χεῖρα ἔχει ὁ Χριστιανός;

Μ. Τὰ καλὰ ἔργα· διὰ τὴν ἀφ' ἧς φθάσει εἰς τὰς χό-
νας, ὅπου γνωρίζει τὸ καλόν, καὶ τὸ κακόν, τότε
δὲν εἶναι ἀρνητὴ ἡ Πίσις χωρὶς τὰ καλὰ ἔργα.

Δ. Ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ ἔργα τὰ καλὰ;

Μ.

Μ. Εἶναι ἐκεῖνα, ὅσα περιέχονται εἰς τὰς δέκα Ἑντολάς τῷ Θεῷ, καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἑντολάς τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὰ ἔργα τῆς ἀσπλαγχνίας, καὶ ἐλευθερωτικῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν.

Δ. Εἶπέ τὰς δέκα Ἑντολάς τῷ Θεῷ.

Μ. Πρῶτον Ἐγὼ εἶμαι Κύριος, ὁ Θεός σου, μὴ ἔχῃς ἄλλον Θεὸν ἐμπροσθέν μου.

β'. Μὴ λάβῃς τὸ Ὄνομα τῷ Θεῷ σε εὐκρεα.

γ'. Ἐνθυμήσῃς νὰ ἀγιάζῃς τὰς ἑορτάς.

δ'. Τίμα τὸν Πατέρα σου, καὶ τὴν Μητέρα σου, διὰ νὰ πολυχρονίσῃς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν.

ε'. Μὴ φονεύῃς.

ς'. Μὴ μοιχεύῃς.

ζ'. Μὴ κλέψῃς.

η'. Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς.

θ'. Μὴ ἐπιθυμήσῃς τὴν γυναῖκα τῆς πλησίον σου.

ι'. Μὴ ἐπιθυμήσῃς τὰ ξένα πράγματα.

Αὗται αἱ δέκα Ἑντολαί, τὰς ὁποίας ἐβεβαίωσε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κρέμονται ἀπ' ἐκείνας τὰς δύο τῆς ἀγάπης.

α'. Νὰ ἀγαπᾷς τὸν Θεὸν μετὰ ὅλην σε τὴν καρδίαν, μετὰ ὅλῳ σε τὴν ψυχῇ, καὶ μετὰ ὅλῳ σε τὴν δύναμιν.

Καὶ β'. Νὰ ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Η'.

Ἐξήγησις πῶν Δέκα Ἑντολῶν.

Δ. Πῶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὰς δέκα Ἑντολάς.

Μ. Πρῶτον εἰς τὸν παλαιὸν Νόμον, ὕστερον τὰς ἐβεβαίωσεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν καινέργιον Νόμον.

Δ. Τί πρᾶγμα λέγουσιν αὗται αἱ Ἑντολαί;

Μ.

Μ. Αἱ παρῶτα ἑῖς λέγουσι, προσκυῖναι τῷ μόνον Θεῷ, μὴ πέρνῃς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εὐκερα· ἀγιάζε τὰς ἐορτὰς· καὶ αὐταὶ ἐγγίζουσιν εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ· διατὶ παρῶτα πρέπει ὁ Θεὸς νὰ τιμᾶται μετὰ καρδίαν, ἐπειτα μετὰ πᾶν φωνὴν, καὶ ὕστερα μετὰ ἔργα. Αἱ ἄλλαι ἐπὶ ἀποβλέπουσιν πρὸς ὠφέλειαν τοῦ πλησίου μας.

Δ. Αὐταὶ αἱ δέκα ἑντολαὶ εἰς πόσας συνάγονται;
Μ. Εἰς τὰς δύο ἐντολὰς τῆς ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι εἶναι· Νὰ ἀγαπήσῃς τὸν Θεὸν περισσότερον ἀπὸ ὅλα, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς αὐτὸν σε· ὥστε ὅλος ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ἐρείσκεται εἰς ταύτην τὴν γλυκεῖαν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης. Τὸ ὅποιον πρᾶγμα ἄμποτες νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Κύριός ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τὴν μεγάλαν τὴν καλωσύνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Διὰ τὰς πέντε ἑντολὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Δ. Εἰπέ τὰς ἑντολὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Μ. Πρώτη, Νὰ ἀκούῃς τὴν θεῖαν Λειτουργίαν τὰς ἐορτὰς τὰς ὁρισμείας.

β'. Νὰ νηστεύῃς τὰς Τεσσαρακοσὰς, καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, ὅπῃ οὐρεῖται ἡ Ἐκκλησία.

γ'. Νὰ ἐξαγορεύῃς τὸ ὀλιγώτερον μίαν φορὰν τὸν χρόνον, καὶ νὰ μεταλάβῃς τὸ ὀλιγώτερον τὸ Πάσχα.

δ'. Νὰ μὴ κάμῃς Γάμους εἰς κάποιας ἡμέρας τοῦ χρόνου, εἰς τὰς ὁποίας δεῖ σὺ τὸ συγχωρεῖ ἡ Ἁγία Ἐκκλησία.

ε'. Νὰ πληρώῃς τὰς δεκατίας, κατὰ τὸν ὀρισμὸν, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι.

Διὰ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.

Δ. Εἶπαμεν τὰ καλὰ ἔργα, ὅσα ἔχομεν νὰ κάμω-
μεν, εἰπὲ πόρα τὰ κακὰ, ὅσα πρέπει νὰ φύγω-
μεν, καὶ πρῶτον τὰ ἐπὶ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.

Μ. Πρῶτον. Ἡ ὑπερηφανία.

β. Ἡ φιλαργυρία.

γ. Ἡ πορνεία.

δ. Ἡ ὀργή.

ε. Ἡ λαιμαργία, ἡ γυνή ἢ ληξία.

ς. Ὁ φόβος, ἡ γυνή ἢ ζηλεία.

ζ. Ἡ ὀκνηρία εἰς τὰ καλὰ ἔργα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΑ'.

Διὰ τὰς ἐπὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ἀντικειμενάς εἰς τὰ ἐπὶ τὰ
θανάσιμα ἁμαρτήματα.

Δ. Εἰπὲ τὰς ἐπὶ τὰς ἀρετὰς, τὰς ἀντικειμενάς εἰς
τὰ ἐπὶ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα.

Μ. Πρώτη. Ἡ πεπεινώσις, ἐναντία τῆς ὑπερηφανείας.

β. Ἡ ἐλπίς, ἐναντία τῆς φιλαργυρίας.

γ. Ἡ ἐγκράτεια, τῆς πορνείας.

δ. Ἡ ὑπομονή, τῆς θυμῆς.

ε. Ἡ ἡσυχία, τῆς ληξίας.

ς. Ἡ ἀγάπη, τῆς ζηλείας.

ζ. Ἡ ἐπιμέλεια, τῆς ὀκνηρίας.

Καὶ ἀγκαλὰ τὰ ἐπὶ τὰ παῦτα ἁμαρτήματα, τὰ ὅποια
εἶναι κεφάλαια τῶν ἄλλων, λέγονται θανάσιμα,
ὅμως

ὅμως ἡμποροῦν ἀκόμη νὰ μὴ εἶναι θανάσιμα καμρίαν φοραῖ.

Δ. Τί πῶς εἶναι τὸ ἀμάρτημα;

Μ. Εἶναι ἐκεῖνο, ὅπῃ λογιᾶσαι, ἢ λέγει, ἢ κάμνει ἐναντίον εἰς τὸν νόμον καὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Δ. Τί κακὸν κάμνει τὸ ἀμάρτημα τὸ θανάσιμον εἰς τὰς ἀμαρτωλούς;

Μ. Τὰς κάμνει νὰ χάσῃ τὸν Θεόν, καὶ τὴν χάριν τοῦ, καὶ τὴν δόξαν, ὅπῃ τὰς ἐταξῇ, καὶ τὰς κάμνει ἀξίους τοῦ κολάσων τοῦ ἁδου.

Δ. Διὰ τί λέγεται θανάσιμον;

Μ. Διὰ τὸ θανατῶναι τὴν ψυχὴν, κάμνωντάς τὴν νὰ χάσῃ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅπῃ εἶναι ζωὴ τῆς ψυχῆς.

Δ. Τί κάμνει τὸ ἀμάρτημα, ὅπῃ πληγώνει τὴν ψυχὴν, καθὼς ὅμως νὰ τὴν θανατώσῃ, καὶ διὰ τὸ τοῦ λέγεται θανάσιμον, ἀλλὰ συγγνωστόν;

Μ. Δὲν κάμνει νὰ χάσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, μήτε τὸν κάμνει ἄξιον διὰ τὸν ἁδου, ἀλλὰ τὸν ψυχραίνει εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ δέλοισιν τοῦ Θεοῦ, καὶ γίνεται ἄξιος νὰ ἔχῃ πόσκαρα κακὰ, καὶ ὑποκείμενος εἰς θανάσιμον ἀμαρτίαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΒ'.

Διὰ τὰ ἐπὶ τὰ Μυστήρια τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας.

Δ. Τί ἄλλο μᾶς κάμνει χρεῖα νὰ ἠξιώσωμεν;

Μ. Πρέπει νὰ ἠξιώσωμεν τὰ Ἁγία Μυστήρια, διὰ νὰ τὰ λάβωμεν εἰς τὸν καιρὸν, ὅπῃ οὐδεὶς ἡ Ἀγία Ἐκκλησία.

Δ. Διὰ τί;

Μ. Διὰ νὰ λύσωμεν τὰ ἀμαρτήματά μας, καὶ νὰ λά-

βωμεν τὴν χάριν καὶ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, μὲ τίνων
ὁποῖαν νὰ κάμνωμεν καλὰ ἔργα.

Δ. Εἶπε τὰ ἐπτά Μυστήρια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας.

Μ. Πρῶτον τὸ Βάπτισμα.

β'. Τὸ Χεῖσμα, ἤγουν τὸ Ἅγιον Μῦρον.

γ'. Ἡ Κοινωνία.

δ'. Ἡ Μετανοία.

ε'. Τὸ Εὐχέλαιον.

ς'. Ἡ Χειροτονία, ἤγουν ἡ Ἱερωσύνη.

ζ'. Ἡ Ὑπανδρεία.

Δ. Τίς ἔκαμε τῆτα τὰ Ἅγια Μυστήρια;

Μ. Οὗ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Δ. Διατί;

Μ. Διὰ τὴν μᾶς συγχωρήσιν τὰ ἁμαρτήματά μας, καὶ
νὰ μᾶς δώσῃ τὴν χάριν, καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ
Πάθους, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰ πέρασωμεν καθὼς
πρέπει, ἀξίως, ἤγουν χωρὶς κέσμα θανάσιμον.

Δ. Διὰ τί ἐγίνε τὸ Βάπτισμα;

Μ. Διὰ τὴν γνήν ὁ ἄνθρωπος Χριστιανός, καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Δ. Πῶς γίνεται τὸ;

Μ. Διατὶ γνωρίζομεθα μὲ τὸ κέσμα τὸ ποροπατορικόν,
τὸ ὁποῖον μὲ τὰ ἄλλα ἁμαρτήματα μᾶς τὸ καθα-
ερίζει τὸ Βάπτισμα, καὶ μᾶς δίδει τὴν χάριν, καὶ
τὰ ἄλλα χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνύματος, καὶ ἔπο-
μᾶς κάμνει Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ κληρονόμος τῆς παν-
τοτινῆς ζωῆς.

Δ. Εἰς τί ὠφελεῖ ἡ Ἐξομολόγησις;

Μ. Διὰ τὴν μᾶς συμπαθήσιν ὁ Θεὸς τὰ κείμενά
μας, ὅσα ἐκάμαμεν ὅσους ἀπὸ τὸ Βάπτισμα.

Δ. Πῶς ἔχει νὰ ἐτοιμαθῇ ἐκεῖνος, ὁποῦ μέλλει νὰ
ἐξομολογηθῇ;

Μ. Πρέπει νὰ κάμῃ τέταρα πράγματα· πρῶτον, νὰ
ὄν-

ἐνθυμηθῇ μὲ προθυμίαν τὰ κείμενά του· δόξῃ
 ποῦ, νὰ πικρανθῇ διὰ ἐκεῖνα, καὶ νὰ λυπηθῇ, καὶ
 νὰ μὴ θελήσῃ, ὅσον ἡμπορεῖ, πλέον νὰ ἁμαρτή-
 σῃ. Τεῖτον, νὰ τὰ ὁμολογήσῃ ὅλα σωσά, καὶ
 νὰ κάμῃ τὴν μετανοίαν, ὅπῃ θέλει τοῦ δώσει ὁ
 Πνευματικὸς τῆ Πατρὸς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Γ'.

Περὶ Ἐξομολογήσεως.

Δ. Εἰπέ τὴν Ἐξομολόγησιν.

Μ. Ἐξομολογεῖμαι ἑμπαρόθεν τοῦ Θεοῦ τῷ Παντοκρά-
 τορος, καὶ τῆς Μακαρίας Μαρίας τῆς Ἀειπαρθένου,
 καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, καὶ σὲ Πάτερ, ὅτι ἡμάρτον
 πολλὰ, ἐν λογισμῶ, ἐν λόγῳ, καὶ ἔργῳ. Διὰ
 ταῦτο λέγω τὸ ἐμὸν πταῖσμα, καὶ παρακαλῶ Κύ-
 ριον τὸν Θεὸν συγχωρῆσαι τὰς ἁμαρτίας μου.

Δ. Εἰπέ τὴν ἀπλᾶ.

Μ. Ἐξαγορεύομαι ἑμπαρός εἰς τὸν Θεὸν τὸν Παντοδύ-
 ναμον, καὶ εἰς τὴν Ἁγίαν Μαρίαν τὴν Ἀειπαρ-
 θένον, καὶ εἰς ὅλας τὰς Ἁγίας, καὶ ἑμπαρός εἰς ἐ-
 σένα Πατέρα μου Πνευματικέ, ὅτι ἡμάρτον πολ-
 λά. Διὰ τοῦτο ὁμολογῶ τὸ σφάλμα μου, καὶ πα-
 ρακαλῶ τὸν ἐπεραΐον Θεόν, νὰ μὲ συγχωρέσῃ
 τὰς ἁμαρτίας μου.

Δ. Διὰ τί μᾶς ἐδόθη ἡ Κοινωνία;

Μ. Πρῶτον, διὰ νὰ θραφῇ, ἡ ψυχὴ μας μετὰ τὴν χάριν
 τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ἐνωθῇ ἀντίμας. Δεύτερον, διὰ
 νὰ μὴ ξεπέφτῃ εὐκολὰ εἰς τὰ κείμενα· καὶ τε-
 ρτον, διὰ νὰ κερδήσῃ καθεὶς καλόν.

Δ. Τίς εἶναι εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν;

22 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΔ'.

Μ. Εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, μὲ τὸ σῶμα, καὶ μὲ τὴν ψυχὴν, καὶ μὲ τὴν Θεότητα· καὶ καθὼς εἶναι εἰς τὸν Οὐρανόν, ὥτως εἶναι καὶ εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν, καὶ εἰς τὸ ἅγιον Δισκοπότηρον, ὅταν τὸ ἀγιάσῃ ὁ Ἱερὸς εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Δ. Τί πρᾶγμα εἶναι ἡ θεία Λειτουργία;

Μ. Εἶναι μία ἐνθύμησις, καὶ παρυσία ἀληθινῇ τῆς ζωῆς, καὶ τῆ Πάθους, καὶ τῆ Θανάτου τῆ Χρυσῆς, καὶ ἀντάμα εἶναι θυσία, εἰς τὴν ὁποίαν προσφέρομεν αὐτὸν τὸν Χριστόν, πρὸς ὠφέλειαν τῶν ζωντανῶν, καὶ ἡδ' ἀποθανόντων. Διὰ τοῦτο πρέπει ὁ Χριστιανὸς νὰ τὴν ἀκροάζεται μετὰ πάσης δὺλαβείας.

Δ. Πῶς ἔχομεν νὰ ἐτοιμαζώμεν διὰ νὰ κοινωνήσωμεν ἁγίως;

Μ. Πλησιάζοντες εἰς τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν μὲ δὺλάβειαν, χωρὶς θανάσιμον πρῆμα, καὶ ἔξαγορσμένοι.

Δ. Εἰς τί ὠφελεῖσι τὰ ἄλλα Μυστήρια.

Μ. Διὰ νὰ δεχθῶμεν καθε λογῆς χάριν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγιναν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἄλλα ἀνήκοντα εἰς τὴν Χριστιανικὴν Διδασκαλίαν.

Δ. Εἰπέ τὰ ἄλλα πρᾶγματα, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἱ. Χριστιανικὴν Διδασκαλίαν.

Μ. Αἱ Θεολογικαὶ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι εἶναι τρεῖς, Πρώτη. Πίσις, β'. Ἐλπίς, γ'. Ἀγάπη.

Αἱ δὲ ἡθικαὶ ἀρεταί, καὶ πρῶται εἶναι τέσσαρες. α'. Φρόνησις. β'. Δικαιοσύνη. γ'. Ἀνδρεία. δ'. Ἐγκράτεια.

Δ.

- Δ. Πόσα εἶναι τὰ χαρίσματα τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι;
 Μ. Ἑπτὰ. Πρῶτον. Σοφία. β'. Συνέσις. γ'. Γνώσις.
 δ'. Βαλὴ. ε'. Εὐσέβεια. ς'. Ἀνδρεία. ζ'. Φόβος Θεῶ.
 Δ. Πόσοι εἶναι οἱ καρποὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι;
 Μ. Δώδεκα. Πρῶτος. Ἀγάπη. β'. Χαρά. γ'. Εἰ-
 ρηνή. δ'. Μακροθυμία. ε'. Καλωσύνη. ς'. Ἀγα-
 θωσύνη, ζ'. Σωφροσύνη. η'. Πραότης, καὶ Ἐγκρά-
 τεια. ι'. Πίσις. ια'. Ὑπομονή. ιβ'. Εὐταξία.
 Δ. Πόσοι εἶναι οἱ Μακάριοι.
 Μ. Ὀκτώ. Πρῶτος. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι
 εἶναι πτωχοὶ θεληματικῶς, διατι ἐκείνων εἶναι ἡ
 Βασιλεία τοῦ Οὐραγῶν.
 β'. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι κλαίον, διατι
 αὐτοὶ θέλουν παρηγορηθῆναι.
 γ'. Μακάριοι οἱ ἡμεροὶ καὶ φιλάδελφοι, διατι αὐ-
 τοὶ θέλουν κληρονομήσει τὴν γλῶ.
 δ'. Μακάριοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πεινῶν, καὶ διψῶν τὴν
 δικαιοσύνην, διατι ἔτοι θέλουν χορταθῆναι.
 ε'. Μακάριοι οἱ ἐλεημονητικοί, διατι ἔτοι θέλουν ἐ-
 λειθῆν ἀπὸ τὸν Θεόν.
 ς'. Μακάριοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι καθαροὶ εἰς
 τὴν καρδίαν, διατι αὐτοὶ θέλουν ἰδῆν τὸ πρόσω-
 πον τοῦ Θεῶ.
 ζ'. Μακάριοι οἱ εἰρηνικοί, διατι αὐτοὶ θέλουν ὀνο-
 μαθῆν υἱοὶ τοῦ Θεῶ.
 η'. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι διαγμά-
 νοι, καὶ κακοπαθῶν διὰ τὴν δικαιοσύνην, διατι
 ἐκείνων εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Οὐραγῶν.
 Δ. Πόσα εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης, τὰ ὅποια
 ἀποβλέπουν τὸ σῶμα.
 Μ. Ἑπτὰ. Πρῶτον. Νὰ δώσῃς τοῖς πτωχῶν τοῖς πε-
 νασμένῶν νὰ φάγῃ.

24 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΔ'.

β'. Να δώσης τῇ διψασμένῳ νὰ πίνῃ.

γ'. Να ἐκδύσης τὸς γυμνούς.

δ'. Να υπάγῃς νὰ ἐπισκεφθῇς τὸς ἀρρώστους.

ε'. Να υπάγῃς νὰ ἰδῇς τὸς φυλακωμένους.

ς'. Να φιλοξενήσης τὸς ξένους.

ζ'. Να θάψῃς τὸς ἀποθαμμένους.

Δ. Πόσα εἶναι τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσιύης, τὰ ἀνῆ-
κοντα εἰς τὴν ψυχὴν.

Μ. Ἐπτά. α'. δώσης καλῶ συμβεβλῶ.

β'. Να διδάξῃς τὸς ἀμαθεῖς.

γ'. Να νουθετήσης τὸς ἀμαρτωλούς.

δ'. Να παρηγορήσης τοὺς πικραμένους, καὶ σνοχω-
ρημένους.

ε'. Να συμπαθήσης ἐκείνους, ὅσοι σὲ ἠδίκησαν.

ς'. Να ὑπομῇς μὲ ὑπομονὴν τὰς σνοχωρείας καὶ
κακοτυχίας.

ζ'. Να παρακαλῇς τὸν Θεὸν διὰ τὰς ζωντανάς, καὶ
διὰ τὰς ἀποθαμμένους.

Δ. Πόσαι εἶναι αἱ συμβεβλὰὶ τῶ Χριστοῦ;

Μ. Τρεῖς. Πρώτη. Ἡ πτωχεία ἢ θεληματική.

β'. Ἡ παρθενία ἢ παντοτεινή.

γ'. Ἡ τελεία, καὶ σωστὴ ὑπακοή.

Δ'. Πόσοι εἶναι οἱ ἐχθροὶ τῶ ἀνθρώπου;

Μ. Τρεῖς. α'. ὁ δαίμων. β'. ὁ κόσμος. γ'. ἡ σὰρξ.

Δ. Τί πρέπει νὰ συλλογιζώμεθα, ὅταν διαβάζωμεν
τὸ κομπολόγιον;

Μ. Δεκαπέντε Μυστήρια.

Πρώτε λέγονται Χαροποιά.

Τὸ πρῶτον εἶναι ὁ Χαιρετισμὸς, ὅταν ὁ Υἱὸς τοῦ
Θεοῦ ἐσαρκώθῃ.

Τὸ β'. εἶναι, ὅταν ἡ Παναγία ὑπῆγε νὰ ἰδῇ τὴν
Ελισάβετ.

Τὸ

Τὸ γ'. εἶναι ἡ Γέννησις τῷ Χριστῷ.

Τὸ δ'. εἶναι, ὅταν ἔφεραν εἰς τὸν Ναὸν τὸν Χριστόν.

Τὸ ε'. εἶναι, ὅταν ὁ Χριστὸς δώρῃ αἰάμεσα εἰς τὰς Διδασκάλας εἰς τὸν Ναόν.

Ἀλλὰ πρῶτε λέγονται Λυπηρά.

Τὸ α'. εἶναι ἡ Προσδύχη τῷ Χριστῷ εἰς τὸν κῆπον.

Τὸ β'. εἶναι ἡ φραγγέλωσις τῷ Χριστῷ εἰς τὸν σύλον.

Τὸ γ'. εἶναι ἡ σεφαύωσις μετὰ τὸν ἀκαήθινον σέφανον.

Τὸ δ'. εἶναι, ὅταν ἔφερε τὸν Σταυρόν εἰς τὸ βενδὸν τῷ Κρανίῳ.

Τὸ ε'. εἶναι ἡ Σταύρωσις, καὶ ὁ Θάνατος ἐπαύως εἰς τὸν Σταυρόν.

Ἀλλὰ πρῶτε λέγονται Ἐνδοξα.

Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ Ἀνάστασις.

Τὸ β'. ἡ Ἀνάληψις εἰς τὸν Οὐρανόν.

Τὸ γ'. ἡ Πεντηκστή, ὅταν ἦλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Τὸ δ'. ἡ Κοίμησις τῆς Παταγίας, καὶ ἡ Μετάστασις εἰς τὸν Οὐρανόν.

Τὸ ε'. Τὸ σεφαύωμά της ἐπαύω εἰς ὅλας τὰς Ἀγγέλους, καὶ Ἀγίους.

Πρὸς τέτοις καλὸν εἶναι νὰ λέγωμεν συχράκις· Κύριε

Ἰησοῦ Χριστέ γιὰ τῷ Θεῷ ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε'.

Περὶ τῆς Θείας Γραφῆς.

Δ. Πόσα θεωρῶνται εἰς τὴν Θείαν Γραφήν;

Μ. Τεῖα. Ὁ Κανὼν, ἡ γὰρ ὁ κατάλογος τῶν βιβλίων τῆς Θείας Γραφῆς· ἡ μετάφρασις, καὶ τὸ νόημα πύσον τῷ ῥεάμματι, ὅσον καὶ τῷ πινύματι, ἡτοι τὸ μουσικὸν νόημα.

26 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

Δ. Ποῖα βιβλία τῆς Γραφῆς λέγονται Κανονικά;

Μ. Ὅσα περιέχονται εἰς τὸν κατάλογον τῶν βιβλίων τῆς Γραφῆς, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί.

Δ. Διατί ὀνομάζονται αὐτὰ Βιβλία Κανονικά;

Μ. Πρῶτον μὲν, ὅτι περιέχονται εἰς τὸν Κανόνα, ἥτοι εἰς τὸν κατάλογον. β'. δέ, ὅτι αὐτὰ ὡσανύ Κανόνες μᾶς ὀδηγῶσιν εἰς τὴν ὁσεβῆ, καὶ ὀρθόδοξον Πίσιν.

Δ. Ποίαν μετάφρασιν τῆς Γραφῆς μεταχειρίζομεθα ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί;

Μ. Ἐκείνῃ, τὴν ὁποίαν παρελάβαμεν ἀπὸ πρώτῳ ἀρχῇ, καὶ ταύτῃ ἅπαντες οἱ ὁσεβεῖς Χριστιανοί ἀποδέχονται, ἀποσρεφόμενοι τὰς μεταφράσεις τῶν αἰρετικῶν.

Δ. Πόσων λογιῶν εἶναι τὸ νόημα τῆς Γραφῆς;

Μ. Δύο λογιῶν, τὸ ἓν λέγεται νόημα κατὰ τὸ γράμμα, καὶ τὸ ἄλλο, νόημα κατὰ τὸ πνεῦμα, ἥτοι τὸ εὐαγγελικόν, καὶ τὸ ἄλλο Μυσικόν.

Δ. Ποῖον εἶναι τὸ νόημα τοῦ γράμματος, καὶ ποῖον τὸ τῆς πνεύματος.

Μ. Νόημα τῆς γράμματος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀμέσως καὶ προσεχῶς συνάγεται ἀπὸ τὰς λέξεις, εἴτε μεταφορικᾶς, εἴτε κυρίως· τὸ δὲ τῆς πνεύματος, ἥτοι τὸ μυστικόν, εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δευτέρως σημαίνεται προσεχῶς, καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὰς λέξεις, ἀλλὰ διὰ τῆς πράγματος, τὸ ὁποῖον φανερω-
νεται ἀπὸ τὰς λέξεις.

Διὰ τοῦτο λέγεται ὅτι τῆς Γραφῆς εἶναι δύο σημα-
σίαι· ἡ μία τῶν λέξεων, ἡ ὁποία ἀρμόζει εἰς τὸ νόημα τῆς γράμματος· καὶ ἡ ἄλλη τῶν πραγμάτων, ἡ ὁποία ἀρμόζει εἰς τὸ νόημα τοῦ πνεύματος, ἥτοι τὸ μυσικόν· ἐπεὶ αἱ λέξεις σημαίνουσιν ἄλ-

ΛΟΤΙ

λοτι παράγμα κατὰ τὸ γράμμα· τὸ δὲ σημαίνον διὰ πῶν λέξεων, πάλιν σημαίνει ἄλλοτι κατὰ τὸ Μυσίειον.

Δ. Φέρετε παράδειγμα καὶ διὰ τὰ δύο.

Μ. Ὁ Ἀπόστολος εἰς τῷ πρώτῳ πρὸς Κορινθίους, Κεφ. ι'. λέγει· „Οἱ Πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ
 „τῷ νεφέλῳ ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης
 „διήλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο
 „ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πάντες τὸ
 „αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον· καὶ πάντες τὸ
 „αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον“. Εἰς τοῦτα τὰ
 λόγια διπλὴν νόημα κρύπτεται, τὸ εἶνα τῷ γράμματος, τὸ ὁποῖον προσεχῶς καὶ ἀμέσως φανερώρεται ἀπὸ τὰς λέξεις, δηλαδὴ ὅτι τὰ παιδιὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅταν ἐκβῆκαν ἀπὸ τῷ Αἴγυπτον, ἐπέρασαν τῷ κοκκίνῳ θαλάσῃ, περικύβησαν ὑποκάτω εἰς τῷ νεφέλῳ, ἔφαγον τὸ μάννα εἰς τῷ ἔρημον, ἔπιον ὕδωρ ὑπὸ τῷ πέτρῃ.

Τὸ δὲ ἄλλο εἶναι νόημα μυσικόν, τὸ ὁποῖον δοῦν σημαίνεται ἀπὸ τὰς λέξεις, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ παράγματα τὰ σημαδόμενα ἀπὸ αὐτὰς τὰς λέξεις· ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐξόδου τῷ Υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, διὰ μέσου τοῦ Μωϋσέως, σημαίνεται ἡ ἐδική μας ἐξοδος ἀπὸ τῷ δουλείᾳ τῆς ἀμαρτίας διὰ μέσου τῷ Χριστῷ. Διὰ τῆς κοκκίνης θαλάσσης, σημαίνεται τὸ Βάπτισμα. Διὰ τοῦ Μάννα, τὸ Σῶμα τῷ Χριστῷ εἰς τῷ Εὐχαριστίαν. Διὰ τῷ ὕδατος τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ· καὶ διὰ τῆς πέτρας, αὐτὸς ὁ Χριστός.

Δ. Ὑποδιαίρεται τὸ μυσικὸν νόημα;

Μ. Ναί, ὑποδιαίρεται ἀπὸ τὰς Θεολόγους τὸ μυστικὸν νόημα, εἰς ἀλληγορικόν, ἀναγωγικόν, καὶ ἡθικόν,

28 ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

κόν, ὅτοι τροπολογικόν· διότι καθὼς εἶναι τρεῖς Θεὸς λογικαὶ Ἀρεταί, Πίσις, Ἐλπίς, Ἀγάπη, ὥπως εἶναι τρία καὶ μουσικὰ νόηματα. Τὸ ἀλληγορικόν αὐταποκρίνεται εἰς τὴν Πίσιν; τὸ ἀναγωγικὸν εἰς τὴν Ἐλπίδα, καὶ τὸ ἡθικὸν εἰς τὴν Ἀγάπην.

Δ. Τί εἶναι τὸ ἀλληγορικόν;

Μ. Ἀλληγορικόν εἶναι, ὅταν αἱ λέξεις τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ τὸ νόημα τῆς ῥαύματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι, τὸ ὁποῖον ἀρμόζει εἰς τὴν Πίσιν, ἢ εἰς τὴν πολεμουμένῳ Ἐκκλησίᾳ. Ὁ Ἀβραάμ, παραδείγματος χάριν, καὶ μετὰ τὸ νόμα τῆς ῥαύματος εἶχε δύο υἱοὺς, τὸν εὐα ἐκ τῆς δούλης, καὶ τὸν ἄλλον ἐκ τῆς ἐλδοθέρας· ἀλληγορικῶς δὲ σημαίνει τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἔχει δύο λαοὺς, τὸν εὐα τῷ Ἰουδαίῳ, ἀπὸ τῆς Συναγωγῆς, τὸν ἄλλον τῷ Χριστιανῶν, ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτος εἰς τὴν ἐλδοθερίαν τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος ὁ Ἰουδαϊκὸς εἰς τὴν δαλδοσιν τῆς Μωσαϊκῆς νόμου. (πρὸς Γαλάτας 4. 22.)

Δ. Τί εἶναι τὸ Ἀναγωγικόν;

Μ. Ἀναγωγικόν εἶναι, ὅταν τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ τὸ νόημα τῆς ῥαύματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι, τὸ ὁποῖον ἀρμόζει εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θειαμβόυσαν, τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν· καθὼς π. χ. εἶναι τὸ νόμα τῆς 94. Φαλμῆ· „Ὡς ὥμωσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, „εἰ εἰσελθούσονται εἰς τὴν κατὰπαυσίν μου“. Κατὰ τὸ ῥαύμα ἐννοεῖται ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὴν Παλαιστίνῃ· ἀλλ' ἀναγωγικῶς, ἡ αἰδίου ζωῆς, ὅπως ἡ ἀνάπαυσις. (Πρὸς Ἑβραίους 4. 3.)

Δ. Τί εἶναι Ἡθικόν;

Μ. Ἡθικόν εἶναι, ὅταν τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, ἔξω ἀπὸ

ἀπὸ τὸ νόημα τῆ ρεάμματος, σημαίνουσιν ἄλλοτι,
τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει τὴν καλὴν διάθεσιν τῆς ἡ-
θῶν, ἥτοι τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης, ὅτι λογῆς εἶναι
ἐκεῖνο τῆ δωπερονομίας 25. 4. „Οὐ φημῶσεις βῶν
„ἀλοῶντα“. Κατὰ τὸ ρεάμμα ἐννοῶνται τὰ ἀλη-
θινὰ βοῖδια· ἀλλὰ ἡθικῶς ἐννοῶνται οἱ διδάσκα-
λοι, οἱ ὁποῖοι ὅταν διδάσκωσι, δεῶ πρέπει νὰ ἐμ-
ποδίζωνται ἀπὸ τὸν λαόν.

- Δ. Λοιπὸν πόσων λογιῶν εἶναι τὸ νόημα τὴν Γραφῆς;
Μ. Τὸ νόημα τῆς Γραφῆς εἶναι πέντε λογιῶν.
Πρῶτον, τῆ ρεάμματος. β'. ἀληγορικόν. γ'. ἀνα-
γωγικόν. δ'. ἡθικόν. Τὰ ὁποῖα πᾶσα δέχον-
ται εἰς τὴν τὴν λέξιν, Ἱερουσαλήμ· ἐπειδὴ αὐ-
τὴ σημαίνει κατὰ τὸ ρεάμμα, τὴν χώραν τῆς Πα-
λαιστίνης. Ἀληγορικῶς, τὴν θειασβύσαν Ἐκ-
κλησίαν. Ἠθικῶς, τὴν ψυχὴν τῆς αἰθρώπου εἰς
τὴν παρῆσαν ζωὴν.

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ.

ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Εἰς τὴν ζωὴν διώκεις οὐα ὀρθὸν κανόνα,
 Τῆς ἑαυτὲ διαγωγῆς νὰ ἔχῃς ἡγεμόνα,
 Καὶ ἔξω νὰ σ' ἀπολεθῇ ἐν τῇ διαβιβῇ σε,
 Καὶ ὅταν εἶσαι μοναχὸς ἵνα μὴ μαζήσῃς.

ΔΙΑΤΙ ΕΓΕΝΝΗΘΗΜΕΝ.

Δὲ εἶναι ὅλος δι' ἡμᾶς ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας.
 Ὅθεν τεία μερίδια ἄς γένῃ τῆς σπασθῆς μας.
 Τὸ πρῶτον διὰ μάθῃσιν, τ' ἄλλο διὰ φιλίαν.
 Τὸ τρίτον διὰ τῆς ἡμῶν πατρίδος ὑπεργίαν.

ΧΡΕΙΑ ΦΙΛΙΑΣ.

Νὰ διαιρῶμεν θέλομεν χαρὰν καὶ ἀθυμίαν,
 Ὅθεν φίλον γυρνῶμεν, μᾶλλον δ' εἰς δυσυχίαν.
 Κτῆμα τὸ τιμαλφές αὖτον, αὐτὸν ἔχῃ καλὰς ἑόπας,
 Εἶναι ἀπ' ὅσα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἀνθρώπους.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ.

Τὸν μόνον λάβδε Θεόν· ἀγάπα τὸν πλησίον,
 Δέλωδε τὴν πατρίδα σε· σέβε τὸν γηρατέον.
 Εἰς τὴν εὐσύναν δέισκεσαι, ποίει δ' ἐργασίας.
 Καὶ πάντοτε ἔσο δίκαιος εἰς σὰς ἐνεργείας.

ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΟΥΣΙΟΣ.

Εἴνεα φονιμώτερος παρῆλθεν ἡ ἡμέρα·
 Εἰς τί πῶρ᾽ ἔργον ἢ τύχη με ἔγινε καλντέρα;
 Ὅποιον πῶρ᾽ ἔβαλον εἰς ἐν᾽ ἄρετον χῆσιν;
 Ἄρα δεισκόμαι χεῖς στυγερῆς τύφιν;

ΠΕΡΙ ΣΤΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Κατὰ τῆς στυγερῆς ἐμπόδιον δὲν φθαίνει.
 Αὐτὴ εἰς τὴν καρδίαν μας χαρὰν καὶ λύπην κάμνει.
 Εἶναι τῶν ἔργων μας κείνης, τῆς λύπης μας ὁ ὅρμος.
 Ὁ μάρτυρ, καὶ ὁ ἔλεγχος, καὶ πῶρ᾽ ἔργων μας νόμος.

ΝΟΤΘΕΣΙΑΙ ΠΑΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΥΙΟΝ.

Πρὸ πάντων, τὸν Θεὸν νὰ δελαβῇσαι,
 Εἴπειτα πᾶς Γονεῖς σε νὰ αἰδῇσαι.
 Τὰς Διδασκάλας σε νὰ δεφνιῇσαι,
 Καὶ δειγνέτας σε νὰ πᾶς νομῇσαι.

Εἰδὲ νὰ ὁμιλῇς χεῖς ψαλτίαν,
 Δάλει τὸν λόγον σε με δὲ ταξίαν.
 Τὸ ψεῦδος ἔπαινον δὲν σε προσάπτει;
 Καὶ σὲ τὸν ἴδιον, μάλιστα βλάπτει.

Καθημέριον τὸν ἑαυτὸν σε,
 Γύμναζε ἐμμελῶς εἰς φωτισμόν σε.
 Καὶ εἰς τὴν αὐξήσειν τῆς ποροποιῆς σε,
 Με τὴν χρυσότητα τῆς ἀγωγῆς σε.

Οταν τις ἐξίη τῆς οἰκίας, ζητεῖται πρότερον τί
 μέλλει πράσσειν· καὶ ὅταν τις εἰσέλθῃ πάλιν,
 ζητεῖται τί ἔπραξε.

ΑΡΙΘΜΕΤΙΚΑ ΤΑΚΤΙΚΑ.

Α'.	α.	1. Πρώτος, Πρώτη, Πρώτον.
Β'.	β.	2. Δύτερος, Δυτέρα, Δύτερον.
Γ'.	γ.	3. Τρίτος, Τρίτη, Τρίτον.
Δ'.	δ.	4. Τέταρτος, Τετάρτη, Τέταρτον.
Ε'.	ε.	5. Πέμπτος, Πέμπτη, Πέμπτον.
Ϛ'.	ς.	6. Έκτος, Έκτη, Έκτον.
Ζ'.	ζ.	7. Έβδομος, Έβδομη, Έβδομον.
Η'.	η.	8. Ογδός, Ογδή, Ογδοον.
Θ'.	θ.	9. Εννατος, Εννάτη, Εννατον.
Ι'.	ι.	10. Δέκατος, Δεκάτη, Δέκατον.
ΙΑ'.	ια.	11. Δέκατος πρώτος.
Κ'.	κ.	20. Εἰκοστός.
Λ'.	λ.	30. Τριακοστός.
Μ'.	μ.	40. Τεσσαρακοστός.
Ν'.	ν.	50. Πεντηκοστός.
Ξ'.	ξ.	60. Εξηκοστός.
Ο'.	ο.	70. Εβδομηκοστός.
Π'.	π.	80. Ογδοηκοστός.
ϙ'.	ϙ.	90. Εννεηκοστός.
Ρ'.	ρ.	100. Εἰκοστός.
Σ'.	σ.	200. Διακοσῖος.
Τ'.	τ.	300. Τριακοσῖος.
Υ'.	υ.	400. Τετρακοσῖος.
Φ'.	φ.	500. Πεντακοσῖος.
Χ'.	χ.	600. Εξακοσῖος.
Ψ'.	ψ.	700. Επτακοσῖος.
Ω'.	ω.	800. Οκτακοσῖος.
ϙ'.	ϙ.	900. Εννεηκοστός.
Α'.	α.	1000. Χίλιος.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΙΟΝΙΝ

